

IN MEMORIAM GAVRILĂ SIMION.
O VIAȚĂ DEDICATĂ MUZEOLOGIEI ȘI ARHEOLOGIEI
(18 noiembrie 1928–28 aprilie 2010)

La 28 aprilie 2010 s-a stins din viață, Gavrilă Simion, unul dintre „marii creatori români de muzee și un lucrător harnic pe tărâmul întortocheat al arheologiei”¹ căreia i s-a dedicat cu pasiune până în ultima clipă, lăsând în urma un manuscris, din păcate neterminat, dedicat cercetărilor arheologice de la Celic Dere.

Gavrilă Simion s-a născut la 18 noiembrie 1928, la Adâncata, jud. Ialomița. Gimnaziul l-a urmat la Ploiești, unde a început și studiile liceale pe care le va termina la Cluj în 1948, după o întrerupere cauzată de distrugerile celui de al doilea război mondial. În perioada 1949-1953 va urma cursurile Facultății de Istorie a Universității din București, unde profesori precum Ion Nestor, Emil Condurachi, Gheorghe Ștefan, Dionisie M. Pippidi sau Grigore Florescu îi vor însufla interesul către arheologie. De altfel, formarea sa universitară se va finaliza mult mai târziu, în 1982, când sub conducerea lui Emil Condurachi va susține teza de doctorat cu titlul *Civilizația geto-dacilor în zona Gurilor Dunării*.

Epopeea dobrogeană a lui Gavrilă Simion începea în 1953, când după terminarea facultății a fost repartizat ca profesor la Școala Normală din Tulcea. Ajuns aici, acesta va fi numit în 1955 director al Muzeului Raional Tulcea (înființat în 1949), care funcționa într-o mică încăpere a uneia dintre cele mai frumoase clădiri din oraș (în prezent Muzeul *Casa Avramide*). Din această nouă postură, Gavrilă Simion va începe o veritabilă campanie de dezvoltare a instituției muzeale tulcene, care în 8 iulie 1964, o dată cu inaugurarea noii expoziții dedicată aproape exclusiv științelor naturii va căpăta numele de Muzeul „Deltei Dunării”. Printr-o activitate asiduă a directorului, aceasta se va extinde treptat prin înființarea mai multor muzee. Astfel, în 1970 își deschidea porțile Muzeul de Artă, în 1975 Muzeul de Istorie și Arheologie iar în 1982 Muzeul de Artă Populară și Etnografie. Alături de acestea mai funcționau o bibliotecă, un laborator de restaurare-conservare, precum și o serie de muzee locale precum Expoziția de Artă Orientală *Casa Panaghia* de la Babadag, Casa Memorială Panait Cerna sau Muzeul Etnografic de la Enisala². Ulterior, vor lua ființă bazele arheologice de la Murighiol (*Halmyris*), Jurilovca (*Orgame/Argamum*) și Isaccea (*Noviodunum*), dar și Centrul de Cercetare Pre- și Protoistorică de la Celic Dere sau amenajarea muzeală a bazilicii martiricale de la Niculițel.

Pe lângă activitatea sa muzeografică, Gavrilă Simion a fost preocupat îndeaproape de arheologie, fiind dornic de a îmbogăți săracul patrimoniu arheologic pe care îl deținea la începuturi. Pe tot parcursul activității sale a încurajat și sprijinit cercetările arheologice întreprinse în nordul Dobrogei, mai ales de către specialiștii Institutului de Arheologie din București, în situri precum *Dinogetia*, *Halmyris*, *Argamum*, cetatea medievală și necropola daco-romană de la Enisala, necropola cetății *Beroe* sau în așezările de la Sarinasuf și Babadag.

Concomitent, va efectua însă și propriile investigații arheologice, fiind atras mai ales de cercetarea necropolelor precum cele de la Telița (1957), Isaccea–*Noviodunum* (1958, 1979-1980, 1989-1991), Nalbant (1960-1964), Enisala–*Valea Netului* (1968-1976), Ciucurova (1982), Murighiol (1983-1984) sau Telița–*Celic Dere* (1985-2002). Același interes pentru arheologia funerară l-au adus în fața cercetării unor tumuli din perioada timpurie și mijlocie a epocii bronzului, mai ales la sud de Tulcea, pe teritoriul localităților Sabangia, Sarichioi și Zebil. Tot de activitatea sa arheologică se leagă și primele investigații arheologice în Delta Dunării, pe grindurile Caraorman (1966) și Letea (1970), dar și cercetarea unor situri din

¹ Baumann, V. H., *In memoriam Gavrilă Simion*, Peuce, SN 8, 2010, p. 261.

² Etapele dezvoltării instituției pe care a condus-o sunt descrise cu deosebit talent atât în volumul aniversar *Istro-Pontica. Muzeul tulcean la a 50-a aniversare, Tulcea, 2000, p. XI-XIX*, cât și ulterior într-o lucrare dedicată muzeografiei: G. Simion, *Despre muzee-muzeologie-muzeografie*, Chișinău, 2006, p. 76 și urm.

epoca fierului, unele dintre ele fortificate, la: Beștepe, Beidaud (1976-1977, 1980), Revărsarea–Dealul Tichilești (1991), Telița–Edirlen (1992), Niculițel–Cornet (2000) sau Jijila (2001, 2003-2005); sau din epocă romană: Tulcea–Dealul Taberei (1965) și Troesmis (1977). Deși în linii mari, activitatea sa arheologică se va axa pe studiul civilizației getice, putem observa implicarea activă în cercetarea și publicarea unor obiective ce pot fi repartizate pe un interval cronologic foarte mare, de la începutul epocii bronzului până în perioada medievală.

Înzestrat cu o putere de convingere și un real talent pedagogic, în calitate de director al Muzeului „Delta Dunării”, transformat în 1993 în Institutul de Cercetări Eco-Muzeale, va atrage în jurul său tineri specialiști cărora le va oferi condiții optime de afirmare profesională. Dintre aceștia, putem enumera arheologi, astăzi bine cunoscuți lumii științifice, precum Victor H. Baumann, Andrei Opaîț, Florin Topoleanu, Ernest și Irina Oberlăder-Târnoveanu, Gheorghe și Mihaela Mănușu-Adameșteanu, Vasilica Lungu, Cristian Micu și alții; prin intermediul cărora muzeul tulcean va întreprinde cercetări în numeroase obiective arheologice din nordul Dobrogei.

Poate una dintre cele mai apreciate calități a lui Gavrilă Simion a fost aceea de organizator. În dorința de a atrage atenția asupra valorosului patrimoniu pe care îl gestiona, acesta va organiza la Tulcea, de-a lungul carierei sale, o serie de congrese de mare anvergură. Astfel, începând cu 1971, pe lângă o serie de conferințe dedicate științelor naturii și conservării patrimoniului, muzeul tulcean va participa în calitate de co-organizator la *Congresul limes-ului roman* (1972), *Al II-lea Congres de Tracologie* (1976), *Al VII-lea Congres Internațional de Epigrafie greacă și latină* (1977) sau seminarul *Formarea tinerilor arheologi din țările balcanice* desfășurat la Tulcea sub conducerea lui Emil Condurachi (1978). Perioada de după anii '90 va fi marcată de Colocviul Internațional *Premier Age du Fer aux Bouches du Danube et dans les régions autour de la Mer Noir* (1993), dar și de înființarea la Tulcea a *Asociației de Studii de Arheologie Funerară* (1994) sub egida căreia se vor desfășura o serie de colocvii internaționale de arheologie funerară (1995, 1997, 2000). Ca o încununare a activității sale în domeniul arheologiei, Gavrilă Simion va fi numit președintele Comisiei XXX a U.I.S.P.P., ce avea ca scop *Studiul riturilor funerare din culturile pre- și protoistorice Europei de sud-est* (Forli, 1996).

Autor a unui număr însemnat de lucrări dedicate muzeografiei, dar mai ales arheologiei, de activitatea lui Gavrilă Simion se poate lega și inițierea revistei PEUCE (1971), care sub directă sa îngrijire va ajunge la numărul 13 (2000), dar și editarea actelor mai multor colocvii internaționale organizate de domnia sa la Tulcea.

Deși este foarte greu să surprinzi în câteva cuvinte activitatea sa deosebită, nu putem să nu amintim aici de foarte buna colaborare pe care Gavrilă Simion a avut-o după 1990 cu colegii din Republica Moldova, mai ales cu Universitatea de Stat, unde a activat pentru o bună perioadă de timp ca profesor asociat, predând cursuri și seminarii speciale de muzeografie și muzeologie.

După o viață pe care și-a dăruit-o cu pasiune muzeografiei și arheologiei românești, Gavrilă Simion se odihnește în cimitirul de pe colinele Mănăstirii Celic „pentru a fi mai aproape de Dumnezeu și de locurile pe care le-a îndrăgit”³. Personalitatea sa a rămas în memoria colectivă drept îndrumătorul mai multor generații de specialiști, lăsând în urmă un imens patrimoniu muzeal cât și o operă științifică deosebită.

³ V. H., Baumann, *In memoriam Gavrilă Simion*, Peuce, S.N. 8, p. 261.